

ВАКЦИНАЦІЯ. ЗА ЧИ ПРОТИ? ЩО ПРО ЦЕ КАЖЕ ЗАКОН

«Невакцинованих дітей не допустили до дитячого садочку»! Читали про таке? Час від часу ЗМІ вибухають обуреннями про вакцинацію дітей і право кожної родини самостійно вирішувати вакцинувати їм свою дитину чи ні. Може навіть хтось з Ваших знайомих чи оточуючих зіштовхувався з такою проблемою. Давайте обговоримо це питання з точки зору права. Розповідає фахівчиня Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Донецькій та Запорізькій областях Крістіна Мачулян.

Вакцинація, як один з найефективніших методів профілактики інфекційних та неінфекційних хвороб, входить до переліку гарантованих державою послуг. Тут, звісно з нами би посперечались супротивники вакцинації.

Чи дійсно вакцинація обов'язкова?

Існує перелік профілактичних щеплень, які є обов'язковими і включені до календаря щеплень, про що ми можемо дізнатися зі статті 12 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (далі – Закон). До обов'язкових відносять профілактичні щеплення проти:

- туберкульозу;
- поліомієліту;
- дифтерії;
- кашлюку;
- правця;
- кору.

З моменту прийняття Закону перелік обов'язкових щеплень розширився. Станом на кінець 2020 року Календар профілактичних щеплень, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 вересня 2011 року № 595 (далі – календар щеплень) передбачав обов'язкову вакцинацію від 10 хвороб. У 2022 році планується запровадити вакцинацію проти пневмококової інфекції.

Вакцинація, передбачена календарем щеплень, проводиться безоплатно відповідно до частини другої статті 8 Закону.

Так все ж таки, чи дозволяється відвідувати організовані дитячі колективи в разі відмови від проведення щеплень?

Статтею 15 Закону чітко визначено, що дітям, які не отримали профілактичних щеплень згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється.

Існує виключення: у разі якщо профілактичні щеплення дітям проведено з порушенням установлених строків у зв'язку з медичними протипоказаннями,

при благополучній епідемічній ситуації за рішенням консилиуму відповідних лікарів вони можуть бути прийняті до відповідного дитячого закладу та відвідувати його.

Крім того, наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 вересня 2011 року № 595 затверджено Перелік медичних протипоказань та застережень до проведення профілактичних щеплень.

Тому отримуємо висновок: діти, які не отримали профілактичних щеплень не через медичні протипоказання, не мають права відвідувати дитячі колективи.

А як же право на освіту?

Така відмова не порушує право на освіту. Законом України «Про освіту» передбачено, що ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак.

Однак законодавець надає змогу обирати і форму освіти, у тому числі дистанційну або сімейну (домашню), як зазначено у статті 9 Закону України «Про освіту».

До речі, відповідальність за здобуття освіти дітьми на рівні не нижче стандартів освіти несуть батьки.

Також, якщо розглянути ситуацію з іншого боку, то всі інші здобувачі освіти мають право на безпечні та нешкідливі умови навчання.

Зробивши щеплення, Ви захищаєте не лише себе але й осіб, що не можуть бути вакцинованими через медичні протипоказання.

Чи можна оскаржити відмову у допуску до дошкільного навчального закладу в судовому порядку?

Якщо Ви вважаєте, що право Вашої дитини щодо доступу до дитячого садочку через відмову у проведенні вакцинації порушено, Ви звісно має право на звернення до суду з позовною заявою, проте судова практика з цього питання доволі однозначна.

Найновішим є рішення Верховного Суду від 17 квітня 2019 року у справі № 682/1692/17 про законність недопуску до дитячих закладів без обов'язкових

щеплень. Так, Верховний Суд у своєму рішенні зазначив, що вимога про обов'язкову вакцинацію населення проти особливо небезпечних хвороб з огляду на потребу охорони громадського здоров'я, а також здоров'я зацікавлених осіб, є виправданою. Тобто в даному питанні превалює принцип важливості суспільних інтересів над особистими.

Ще у 2016 році жінка, невакциновану дитину якої не прийняли в дитячий садок, звернулась до суду, вбачаючи в цьому порушення права на освіту сина. Вона відмовилась від вакцинації сина через «недовіру до вакцин». Славутський міський районний суд Хмельницької області задовольнив її позов, але дитячий садок оскаржив таке рішення.

Водночас, Верховний Суд у постанові від 20 березня 2018 року у справі № 337/3087/17 висловив аналогічну правову позицію і вказав, зокрема, що завданням держави є забезпечення дотримання оптимального балансу між реалізацією права дитини на дошкільну освіту та інтересами інших дітей.

Висновок Верховного Суду повністю узгоджується з позицією Європейського суду з прав людини. Право особи на відмову від лікування (вакцинації тощо) закінчується там, де починаються інтереси держави у захисті життя та здоров'я всього населення.